

ŠIRENJE TURSKOG UTJECAJA: ŠTO STOJI IZA ERDOĞANOVA VRŠLJANJA PO HRVATSKOJ?

NAPISAO VIŠESLAV RAOS

Izvorno objavio [tportal](#)

20. 06. 2023

POKUŠAJI TURSKE VLADE DA OSTVARI SVOJ UTJECAJ U HRVATSKOJ TREBALI BI SLUŽITI KAO UPOZORAVAJUĆI ZNAK ZA EU. TURSKE EKSPANZIONISTIČKE POLITIKE, KAKO U SVOJEM NEPOSREDNOM SUSJEDSTVU, TAKO I IZVAN NJEGA, PRIJETE NAPORIMA EU-A DA PROMIČE STABILNOST, DEMOKRACIJU I VLADAVINU PRAVA U JUGOISTOČNOJ EUROPI

Recentni procesi u Hrvatskoj ukazuju na sve veći turski utjecaj u regiji, predstavljajući značajnu prijetnju naporima Europske unije da proširi svoj utjecaj na jugoistočnu Europu. Turska neoosmanska vanjska politika, pod vodstvom predsjednika Recepta Tayyipa Erdoğana, usredotočila se na zapadni Balkan, uključujući Hrvatsku, kao primarno područje interesa. Ovaj višesmjerni pristup uključuje širenje političkog, ekonomskog i kulturnog utjecaja Turske u Hrvatskoj, najmlađoj članici EU-a.

Turska je provela značajne investicije u hrvatskom bankarskom sektoru, turizmu i transportnoj infrastrukturi, među ostalim područjima. Turska agencija za suradnju i koordinaciju ima ured u Zagrebu, a turska tvrtka dobila je javni natječaj, vrijedan 321 milijun eura, za obnovu ključne željezničke pruge koja povezuje sjevernu Hrvatsku s Mađarskom. Osim toga, Turska je ostvarila značajan napredak u kulturnoj i obrazovnoj sferi otvaranjem ureda Yunus Emre instituta u Zagrebu i hrvatsko-turskog kulturnog društva s ciljem borbe protiv negativnih povijesnih slika Turske u Hrvatskoj.

Erdoğanov posjet Zagrebu 2022. godine i otvaranje Islamskog centra koji nosi njegovo ime u Sisku ukazuju na sve veći utjecaj Turske u Hrvatskoj. Džamiju i pomoćne objekte financirala je turska vlada, a prema stručnjacima, Erdoğan nastoji utjecati na islamsku zajednicu u Hrvatskoj i približiti je viziji islama koju promiče njegova stranka AKP, kako je primijetio stručnjak za Tursku i Bliski istok. Međutim uspjeh ove strategije ostaje ograničen.

Iako neki katolički konzervativni političari i nevladine organizacije u Hrvatskoj oduševljeno podržavaju Erdoğana, posebno zbog sličnih stajališta o pitanju pobačaja i LGBT zajednice, odnos nije jednostran. Od pokušaja državnog udara u Turskoj 2016. godine, Hrvatska je postala opreznija u pogledu Ankare. Zapravo, zemlja je čak počela dodjeljivati azil Kurdima, signalizirajući promjenu svoje politike prema Turskoj.

Pokušaji turske vlade da ostvari svoj utjecaj u Hrvatskoj trebali bi služiti kao upozoravajući znak za EU. Turske ekspanzionističke politike, kako u svojem neposrednom susjedstvu, tako i izvan njega, prijete naporima EU-a da promiče stabilnost, demokraciju i vladavinu prava u jugoistočnoj Europi.

EU mora zauzeti odlučniji pristup Turskoj, posebno u svjetlu njezinih kršenja ljudskih prava, agresivne vanjske politike i sve veće autoritarizma. EU bi trebao prioritetno tretirati zapadni Balkan, uključujući Hrvatsku, kao kritično područje za svoje napore uključivanja, uključujući povećanu političku, ekonomsku i kulturnu suradnju. EU također mora zauzeti čvršći stav protiv turskih ekspanzionističkih politika i pozvati Ankaru da poštuje suverenitet i teritorijalnu cjelovitost svojih susjeda.

Osim toga, EU se mora angažirati s organizacijama civilnog društva u Hrvatskoj i na širem području zapadnog Balkana u promoviranju demokratskih vrijednosti, ljudskih prava i vladavine prava. Podupirući organizacije civilnog društva te promičući inkluzivniju i demokratsku viziju za regiju, EU može suzbijati utjecaj vanjskih aktera poput Turske te izgraditi otporniju i stabilniju jugoistočnu Europu.

Osim angažmana EU-a s organizacijama civilnog društva na zapadnom Balkanu, blok također mora ojačati svoju podršku demokratskim reformama i dobrom upravljanju u regiji. Korupcija i slabe institucije ostaju veliki izazovi u jugoistočnoj Europi, a ovi problemi pružaju plodno tlo za vanjske aktere, poput Turske, da ostvare svoj utjecaj.

Strategija proširenja EU-a za zapadni Balkan, pokrenuta 2018. godine, pruža putokaz za integraciju regije u blok. Međutim napredak je spor i Unija mora učiniti više kako bi pružila opipljive koristi i poticaje ovim zemljama da provedu potrebne reforme. Vjerodostojna perspektiva proširenja za zapadni Balkan ključna je za promicanje stabilnosti i sigurnosti u regiji te suzbijanje vanjskih utjecaja.

Isto tako, EU treba blisko surađivati sa svojim članicama, posebno onima u regiji, kako bi se koordinirala politika bloka prema Turskoj. Hrvatska, kao najmlađa članica EU-a, ima značajnu ulogu u tom pogledu. Kao zemlja koja dijeli povijesne i kulturne veze s Turskom, Hrvatska može ponuditi vrijedne uvide i stručnost o tome kako učinkovito surađivati s Ankarom. Istovremeno, Hrvatska mora biti svjesna svojih obveza prema Uniji i ne smije žrtvovati svoje principe i vrijednosti u nastojanju da ostvari bliže odnose s Turskom.

Zaključno, rastući utjecaj Turske u Hrvatskoj predstavlja zabrinutost za Europsku uniju. Iako se ulaganje Turske u gospodarstvo i kulturu zemlje ne može zanemariti, njezine ekspanzionističke politike te pokušaji utjecaja na politički i društveni pejzaž regije predstavljaju značajnu prijetnju naporima EU-a da promiče stabilnost, demokraciju i vladavinu prava u jugoistočnoj Europi. EU mora zauzeti odlučniji pristup prema Turskoj, posebno u svjetlu njezinih kršenja ljudskih prava, agresivne vanjske politike i sve većeg autoritarizma. Unija bi trebala dati prioritet zapadnom Balkanu kao kritičnom području za svoje napore uključivanja, podupirati organizacije civilnog društva i demokratske reforme te koordinirati politiku prema Turskoj sa svojim članicama. Time će EU moći suzbiti vanjske utjecaje i izgraditi otporniju i stabilniju jugoistočnu Europu.